

AGENCIJA ZA NADZOR NAD TRŽIŠTEM BiH

АГЕНЦИЈА ЗА НАДЗОР НАД ТРЖИШТЕМ БиХ

BILTEN

**O nesigurnim proizvodima
pronađenim na tržištu BiH**

БИЛТЕН

**О НЕСИГУРНИМ ПРОИЗВОДИМА
ПРОНАЂЕНИМ НА ТРЖИШТУ БИХ**

Bilten br. 2 – februar/veljača 2013.
Билтен бр. 2 – фебруар 2013.

Sadržaj

Predgovor	3
I DIO – NESIGURNI PROIZVODI	4-6
PROAKTIVNI NADZOR U 2012.	7
1. Dječje hodalice	8-9
2. Dječja kolica	9-10
3. Dječji krevci	10-11
4. Dječje igračke	11-12
5. Kosilice za travu	13
6. Kružne i lančane pile	13-14
7. Ručne brusilice	14-15
8. Električne svjetiljke opšte namjene	15
9. Električni produžni kablovi	16
10. Svjetlosni lanci	17
11. Štedne sijalice	18
REAKTIVNI NADZOR U 2012.	19
II DIO – STATISTIKA ZA 2012.	20-27
PROIZVODI POD LUPOM U 2013.	28
IZDVOJENO	29-30

Садржај

Предговор	3
I ДИО – НЕСИГУРНИ ПРОИЗВОДИ	4-6
ПРОАКТИВНИ НАДЗОР У 2012.	7
1. Дјечје ходалице	8-9
2. Дјечја колица	9-10
3. Дјечји кревеци	10-11
4. Дјечје играчке	11-12
5. Косилице за траву	13
6. Кружне и ланчане пиле	13-14
7. Ручне брусилице	14-15
8. Електричне свјетилъке опште намјене	15
9. Електрични продужни каблови	16
10. Свјетлосни ланци	17
11. Штедне сијалице	18
РЕАКТИВНИ НАДЗОР У 2012.	19
II ДИО – СТАТИСТИКА ЗА 2012.	20-27
ПРОИЗВОДИ ПОД ЛУПОМ У 2013.	28
ИЗДВОЈЕНО	29-30

Predgovor

Poštovani čitaoci,

Nadzor nad tržištem predstavlja skup aktivnosti, kojima treba osigurati bezbjednost i usklađenost proizvoda sa propisima, a istovremeno omogućiti nesmetano kretanje roba i usluga na tržištu. Nezavisno od porijekla proizvoda, cilj nadzora je da se potrošačima u svim državama članicama EU garantuje isti nivo bezbjednosti. Da bi se ovi ciljevi postigli, države članice su uspostavile organe za nadzor sa odgovarajućim nadležnostima. Postojeći sistem nadzora u BiH je osmišljen i izgrađen prema evropskim modelima i čine ga Agencija i inspekcijски i други органи управе FBiH, RS i Brčko distrikta BiH. Nadzor nad tržištem može funkcionisati pravilno i biti djelotvoran samo ukoliko se aktivnosti nadzora provode usklađeno na čitavoj teritoriji države, odnosno ukoliko se ostvari dobra saradnja i koordinacija među njenim akterima.

Agencija za nadzor nad tržištem BiH je u julu 2012. godine, objavila prvo izdanje *Biltena o nesigurnim proizvodima pronađenim na tržištu BiH*. U tom izdanju smo pojasnili osnovne pojmove u vezi bezbjednosnih aspekata neprehrambenih potrošačkih proizvoda. Obradili smo i grafički prikazali podatke o proizvodima koji su bili predmet nadzora u periodu od novembra 2009., kada je Agencija počela objavljivati *Obavještenja za javnost o nesigurnim proizvodima*. Takođe, detaljno smo informisali javnost o proizvodima koji su povučeni sa tržišta BiH u prva dva kvartala 2012. godine, uključujući podatke o njihovim proizvođačima, zemljama porijekla, vrstama rizika, fotografijama i uputstvima za potrošače.

U ovom drugom izdanju, želimo upoznati javnost sa rezultatima nadzora iz druge polovine 2012. godine i tako ponovo skrenuti pažnju na bitne elemente našeg tržišta neprehrambenih potrošačkih proizvoda. Bilten sadrži i statistički obrađene podatke rezultata nadzora iz cijele 2012. godine.

Naš cilj je da javnost bude pravilno i potpuno informisana o stanju bezbjednosti onih proizvoda, čiji je nadzor u našoj nadležnosti.

Istočno Sarajevo, februar 2013. godine

Предговор

Поштовани читаоци,

Надзор над тржиштем представља скуп активности, којима треба осигурати безбједност и усклађеност производа са прописима, а истовремено омогућити несметано кретање роба и услуга на тржишту. Независно од поријекла производа, циљ надзора је да се потрошачима у свим државама чланицама ЕУ гарантује исти ниво безбједности. Да би се ови циљеви постигли, државе чланице су успоставиле органе за надзор са одговарајућим надлежностима. Постојећи систем надзора у БиХ је осмишљен и изграђен према европским моделима и чине га Агенција и инспекцијски и други органи управе ФБиХ, РС и Брчко дистрикта БиХ. Надзор над тржиштем може функционисати правилно и бити дјелотворан само уколико се активности надзора проводе усклађено на читавој територији државе, односно уколико се оствари добра сарадња и координација међу њеним актерима.

Агенција за надзор над тржиштем БиХ је у јулу 2012. године, објавила прво издање *Билтена о несигурним производима пронађеним на тржишту БиХ*. У том издању смо појаснили основне појмове у вези безбједносних аспеката непрехрамбених потрошачких производа. Обрадили смо и графички приказали податке о производима који су били предмет надзора у периоду од новембра 2009., када је Агенција почела објављивати *Обавјештења за јавност о несигурним производима*. Такође, детаљно смо информисали јавност о производима који су повучени са тржишта БиХ у прва два квартала 2012. године, укључујући податке о њиховим произвођачима, земљама поријекла, врстама ризика, фотографијама и упутствима за потрошаче.

У овом другом издању, желимо упознати јавност са резултатима надзора из друге половине 2012. године и тако поново скренути пажњу на битне елементе нашег тржишта непрехрамбених потрошачких производа. Билтен садржи и статистички обрађене податке резултата надзора из цијеле 2012. године.

Наш циљ је да јавност буде правилно и потпуно информисана о стању безбједности оних производа, чији је надзор у нашој надлежности.

Источно Сарајево, фебруар 2013. године

Idio

Nesigurni proizvodi u BiH

ZA POTROŠAČE

Šta je zapravo *bezbjedan proizvod*?

Možemo reći da i "najbezbjedniji proizvod" može predstavljati određeni rizik za potrošača. U svijetu nisu bili izolovani slučajevi, da potrošači podnose odštetne zahtjeve jer su se opržili vreloom vodom; jer njihov kućni ljubimac nije preživio centrifugiranje u veš mašini ili sušenje u mikrovalnoj peći i sl. Naravno da civilizovano društvo s pravom odbacuje ovakve *nonsense* i zakonski se ograđuje od sličnih situacija. Stoga je Evropa kao društveno prihvatljivu granicu bezbjednosti postavila *Direktivom o opštoj bezbjednosti proizvoda** i prateće standarde. Pored ove direktive koja predstavlja horizontalni pravni okvir, postoji još čitav niz *lex specialis* propisa kojima se uređuju osnovni zahtjevi za bezbjednost neprehrambenih proizvoda. Drugim riječima: ukoliko određeni proizvod ispunjava zahtjeve iz bezbjednosnih propisa i standarda i ne predstavlja nikakav ili samo najmanji rizik spojiv sa upotrebom proizvoda, smatra se bezbjednim i društveno prihvatljivim, uz napomenu da se pojam *bezbjedan* kontinuirano razvija. Ono što je danas bezbjedno, sutra se već može smatrati nesigurnim.

Da li vi kupujete *bezbjedan proizvod*?

Svaki potrošač s pravom očekuje da se na tržištu nude samo bezbjedni proizvodi. Takođe, svaki ozbiljan proizvođač i uvoznik se trudi da ispuni ova očekivanja.

Međutim, slobodna konkurencija ostavlja prostor da se na tržištu pojavljuju i oni poslovni subjekti koji, nažalost, ne čine tako. Iz tog razloga postoji potreba za provođenjem nadzora nad tržištem. U BiH nadzor nad neprehrambenim proizvodima vrše Agencija i

inspekcijski organi RS, FBiH i Brčko distrikta BiH. Nažalost, državna kontrola ne može obuhvatiti svaki proizvod i garantovati 100% bezbjednost proizvoda na tržištu.

Stoga, je preporučljivo da se i sami potrošači uključe u ovaj proces; da odvoje malo više vremena prilikom kupovine proizvoda i da se pridržavaju naših uputstava.

* Directive 2001/95/EC of the European Parliament and of the Council of 3 December 2001 on general product safety *OJ L 11, 15.1.2002, p. 4–17.*

ZA POSLOVNE SUBJEKTE

Šta poslovni subjekti u BiH - proizvođači, uvoznici, ovlašteni zastupnici i distributeri - moraju znati o bezbjednosti proizvoda!

Proizvodi koji se stavljaju na tržište BiH moraju ispunjavati bezbjednosne zahtjeve iz važećih propisa, a poslovni subjekti, koji stavljaju proizvod na tržište BiH, odgovorni su za usklađenost proizvoda sa tim propisima. Poslovni subjekti u BiH su: proizvođači, uvoznici, ovlašteni zastupnici i distributeri. Obaveze poslovnih subjekata se razlikuju u odnosu na njihov status u distributivnoj mreži.

Od svih poslovnih subjekata koji stavljaju proizvode na tržište BiH se očekuje da posluju odgovorno i u skladu sa važećim pravnim propisima.

Međutim, često se dešava da poslovni subjekti u BiH, bilo da je riječ o uvoznicima, distributerima ili ovlaštenim zastupnicima, nisu u potpunosti upoznati sa svojim zakonskim

obavezama i pravnim okvirom koji je na snazi u našoj zemlji.

Dakle, proizvodi koji se stavljaju na tržište BiH moraju ispunjavati zahtjeve iz važećih propisa i pri tome poslovni subjekti moraju obezbijediti dokumente kojima se dokazuje usklađenost proizvoda (izjava o usklađenosti; ispitni izvještaj; uputstva za upotrebu i sl.)

Ukoliko se dokaže da proizvod ne ispunjava zahtjeve iz propisa i da nedostatak na proizvodu predstavlja rizik za potrošače, inspekcijски organi u BiH nalažu mjere povlačenja proizvoda sa tržišta i/ili njegov povrat od potrošača, zabranu prodaje proizvoda ili druge ekvivalentne mjere.

Šta čine Agencija i inspekcijски organi?

- ◆ Analiziramo stanje na tržištu i prema tome izrađujemo i usaglašavamo Godišnje planove nadzora.
- ◆ Kontrolišemo poslovne subjekte, provjeravamo bezbjednost proizvoda i uzimamo uzorke za laboratorijsku analizu.
- ◆ Na osnovu inspekcijskog/laboratorijskog nalaza preduzimamo odgovarajuće mjere. Ukoliko ustanovimo da proizvod predstavlja visok rizik za potrošače, zabranjujemo prodaju ili uvoz, nalažemo povlačenje proizvoda sa tržišta i povrat od potrošača i uništavanje proizvoda ukoliko je potrebno.
- ◆ Prikupljamo informacije za javnost i objavljujemo ih na Internet stranici Agencije.
- ◆ Pripremamo instruktivne tekstove za proizvođače i potrošače.
- ◆ U granicama naših nadležnosti utičemo na donošenje propisa u oblasti bezbjednosti proizvoda.

PRIJAVLJIVANJE NESIGURNIH PROIZVODA

Poslovni subjekti

Prema odredbama Zakona o opštoj bezbjednosti proizvoda, **poslovni subjekti** - proizvođači i distributeri su dužni da, ukoliko utvrde da proizvod koji su stavili na tržište nije u skladu sa zahtjevom za opštu bezbjednost i predstavlja rizik za potrošače, o tome odmah obavijeste Agenciju za nadzor nad tržištem BiH. Oblik i sadržaj obavještenja o opasnom proizvodu propisan je Odlukom Savjeta ministara BiH, koja je objavljena u "Službenom glasniku BiH" br. 55/10.

Svjesni smo da većini poslovnih subjekata u BiH još uvijek nedostaje stručnog znanja i organizacije da u navedenim slučajevima reaguju na odgovarajući način. Stoga, stojimo na raspolaganju poslovnim subjektima, kako bi zajednički došli do što efikasnijeg i bržeg rješenja.

Obrazac za obavještanje nadležnog organa o opasnim proizvodima od strane proizvođača i distributera dostupan na www.annt.gov.ba

Potrošači

Agencija takođe ima mandat da rješava prigovore **potrošača** koji se odnose na bezbjednost neprehrambenih proizvoda. U sadržaju prigovora potrebno je navesti opasnosti, odnosno rizike koje sporni proizvod predstavlja po bezbjednost i zdravlje potrošača, njegovu imovinu ili okolinu, jer su ti podaci ključni za dalje rješavanje prigovora.

Prigovor se može podnijeti i u elektronskoj formi putem naše Internet stranice. Prispjele prigovore rješavamo prema našim standardnim operativnim procedurama, što neizostavno uključuje i angažovanje inspekcija na entitetskim i lokalnim nivoima vlasti.

Obrazac za prigovor potrošača dostupan na www.annt.gov.ba

Prednosti prijavljivanja nesigurnih proizvoda

Ako nam prijavite probleme onda kada oni nastanu, dajete nam pravovremeno upozorenje i omogućavate da:

- ◆ istražimo ozbiljnost problema,
- ◆ provjerimo da li problem postaje trend na tržištu,
- ◆ sarađujemo sa poslovnim subjektima radi otklanjanja nesigurnih proizvoda sa tržišta,
- ◆ ukoliko je potrebno, preduzmemo i druge mjere radi minimizacije rizika.

Tamo gdje naši ljudski i materijalni resursi nailaze na ograničenja, počinje snaga potrošača. Smatramo da potrošači kroz ciljane (ne)kupovine mogu doprinijeti svojoj bezbjednosti. Stoga smo sumirali rezultate nadzora iz 2012. godine, želeći da vam damo savjete koji vam mogu pomoći da prepoznate nesigurne proizvode.

PROAKTIVNI NADZOR U 2012. GODINI

U skladu sa godišnjim planom nadzora za 2012. godinu, Agencija za nadzor nad tržištem BiH, u saradnji sa inspektoratima RS, FBiH i Brčko distrikta, realizovala je 11 projekata proaktivnog nadzora. Cilj projekata nadzora je bio da se utvrdi da li dole navede grupe proizvoda, koje se stavljaju na tržište BiH, ispunjavaju bezbjednosne zahtjeve iz propisa koji su na snazi u Bosni i Hercegovini. U zavisnosti od vrste proizvoda, vršene su administrativne i vizuelne kontrole, a u određenim slučajevima i laboratorijske analize proizvoda.

GRUPE PROIZVODA KOJE SU BILE U FOKUSU PROAKTIVNOG NADZORA:

I	II	III	IV
Na osnovu Zakona o opštoj bezbjednosti proizvoda kontrolisani su:	Na osnovu Naredbe o bezbjednosti mašina kontrolisani su:	Na osnovu Naredbe o električnoj opremi kontrolisani su:	Na osnovu Naredbe o elektromagnetnoj kompatibilnosti kontrolisane su:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Dječije hodalice 2. Dječija kolica 3. Krevci za djecu 4. Igračke i proizvodi za djecu (provjera na sadržaj ftalata) 	<ol style="list-style-type: none"> 5. Kosilice za travu 6. Kružne i lančane pile 7. Ručne brusilice 	<ol style="list-style-type: none"> 8. Električne svjetiljke opšte namjene 9. Električni produžni kablovi 10. Svjetlosni lanci 	<ol style="list-style-type: none"> 11. Štedne sijalice

1. DJEČJE HODALICE

Hodalice su osmišljene kao pomoćno sredstvo za prohodavanje djeteta i namijenjene su za djecu uzrasta od 6 mjeseci, koja mogu samostalno sjediti. Sastoje se od metalnog ili plastičnog rama sa točkicama i integriranog sjedišta za dijete, a često su opremljene i poslužavnikom i dodatnim privjescima i figuricama.

U stručnoj i potrošačkoj javnosti postoje oprečna mišljenja o ovom proizvodu. Neki pedijatri i organizacije za zaštitu djece u Evropi sumnjaju u stvarnu korisnost hodalica i smatraju ih čak opasnim. U velikom broju zemalja EU vode se medijske kampanje o štetnosti hodalica i njihovom negativnom uticaju na motorički razvoj djeteta, a roditelji se pozivaju na uzdržanost od kupovine i upotrebe ovog proizvoda.

S druge strane, roditelji djecu rado stavljaju u hodalice kako bi ih animirali ili „zaposlili“ i motivisali na kretanje. Oni obično potcjenjuju opasnosti koje vrebaju od upotrebe hodalica, jer vjeruju da se njihovo dijete uvijek nalazi u bezbjednom okruženju.

Ne postoje naučni dokazi koji mogu potvrditi da djeca brže uče hodati uz upotrebu pomoćnih sredstava za prohodavanje. Naprotiv, dostupno je mnogo više studija koje pokazuju da normalni proces prohodavanja, odnosno motorički razvoj djeteta može biti ugrožen. I pored navedenog, upotreba hodalica je i dalje široko rasprostranjena.

Opasnosti

U periodu propuzavanja malo dijete ima ograničen radijus kretanja. U pomoćnom sredstvu za prohodavanje, ovaj radijus se povećava i dijete se može znatno brže kretati. Ova iznenadna širina i mobilnost, dovode dijete u zone opasnosti, u koje inače ne bi moglo dospjeti. Prilikom brzog kretanja, dijete se može spotaći o namještaj, zidove, vrata i druge objekte u domaćinstvu i pretrpjeti različite povrede. Djelimično nestabilna konstrukcija lako može prouzrokovati prevrtanje hodalice preko neravnih i grubih površina ili stepenica. Pošto se dijete prilikom pada nalazi u sjedištu hodalice, ono pada direktno na glavu, što često izaziva teške povrede ovog dijela tijela.

Takođe, hodalice omogućavaju djetetu da stoji uspravno, pa ono iznenada može

dohvatiti naizgled „nedodirljive predmete“ poput stolnjaka, kablova od pegle ili električnog kuvala i ostalo. Povlačenje i pad ovih predmeta na dijete može uzrokovati ozbiljne povrede i nezgode.

Prema Zakonu o opštoj bezbjednosti proizvoda („Službeni glasnik BiH“, broj 102/09), dječje hodalice se smiju staviti na tržište BiH samo ako su bezbjedne. Dječje hodalice se smatraju bezbjednim ako ispunjavaju zahtjeve propisane u bosanskohercegovačkom standardu BAS EN 1273:2010.

REZULTATI PROJEKTA NADZORA DJEČJIH HODALICA

U periodu **septembar–decembar 2012.** godine, realizovan je projekat nadzora dječjih hodalica. Obavljen je inspekcijski nadzor nad ukupno **35** poslovnih subjekata (uvoznika, distributera i maloprodajnih objekata dječjih hodalica). Pregledana su ukupno **43** modela dječjih hodalica, pri čemu je kontrola bezbjednosti uključivala administrativnu i vizuelnu provjeru i laboratorijska ispitivanja.

Od 43 kontrolisana uzorka hodalica, kod **35** modela su utvrđene određene neusklađenosti. Kao krajnji rezultat ovog projekta, sa BiH tržišta je **povučeno 230** komada hodalica, za koje je ustanovljeno da predstavljaju visok rizik za zdravlje i bezbjednost djece zbog neispunjavanja sljedećih bezbjednosnih zahtjeva:

- ◆ zahtjeva koji se odnosi na rizik od pada niz stepenice, zbog većeg broja točkića na hodalici (više od četiri točkića) i nepostojanja zaustavljača na hodalici, što može uzrokovati ozbiljne povrede djeteta
- ◆ postojanja samo jednog mehanizma za sklapanje rama hodalice, što može izazvati slučajno sklapanje hodalice i povrede djeteta (potrebna su najmanje dva nezavisna mehanizma).

Pored toga, kod **20** dječjih hodalica **izvršeno je usklađivanje** sa propisanim bezbjednosnim zahtjevima, nakon privremenog stavljanja van prometa, zbog sljedećih administrativnih neusklađenosti:

- ◆ nepostojanja uputstava za upotrebu ili prevoda uputstava za upotrebu na jednom od jezika koji su u službenoj upotrebi u BiH
- ◆ nekompletnosti uputstava za upotrebu
- ◆ nepostojanja informacija za potrošače na mjestima prodaje
- ◆ nepostojanja odgovarajućih bezbjednosnih upozorenja na dječjim hodalicama
- ◆ nepostojanja broja važećeg standarda.

2. DJEČJA KOLICA

Dječja kolica su jedan od najčešće korištenih proizvoda nakon rođenja djeteta. Osnovna namjena im je da omoguće bezbjedan i udoban transport djeteta. Danas na tržištu postoji veliki broj različitih vrsta, od klasičnih kolica za novorođenčad, laganih sportskih kolica za stariju djecu, tzv. kišobran kolica, do dvostrukih kolica za blizance, kolica sa tri točka, itd. Da bi ispunila svoju osnovnu namjenu, kolica moraju ispuniti određene bezbjednosne zahtjeve. Ključni elementi bezbjednosti kod dječjih kolica su: stabilnost konstrukcije, mehanizam za zaključavanje, kočnice i sigurnosni pojasevi za vezivanje djeteta.

Opasnosti

Jedna od tipičnih neusklađenosti koja je identifikovana kod dječjih kolica je postojanje neodgovarajućeg bezbjednosnog mehanizma za sklapanje.

Funkcija ovog mehanizma je da onemogući da se kolica sklapaju sama od sebe. Neodgovarajući mehanizam ne ispunjava ovu funkciju i predstavlja rizik od povrede djeteta. Neispravni bezbjednosni pojasevi mogu dovesti do ispadanja djeteta iz kolica. Takođe, ako kolica nemaju kočnice ili su one neispravne, pod određenim okolnostima postoji rizik od ispadanja djeteta iz kolica, pri čemu mogu nastati različite povrede. Ukoliko su na kolicima dostupne vezice to za dijete predstavlja rizik od davljenja.

Često se dešava da roditelji pri odlasku u kupovinu opterećuju kolica šoping kesama i sličnim teretom, ne razmišljajući pri tome o posljedicama. Ukoliko su preopterećena, kolica se lako mogu prevrnuti unazad i dijete može pretrpjeti različite povrede.

REZULTATI PROJEKTA NADZORA DJEČJIH KOLICA

Prema Zakonu o opštoj bezbjednosti proizvoda ("Službeni glasnik BiH", broj 102/09), dječja kolica se smiju staviti na tržište BiH samo ako su bezbjedna. Dječja kolica se smatraju bezbjednim ako ispunjavaju zahtjeve iz bosanskohercegovačkog standarda BAS EN 1888:2010.

U periodu **01.09. - 31.12.2012.** godine realizovan je projekat nadzora dječjih kolica. Kao krajnji rezultat ovog projekta, **59** kolica je povučeno sa tržišta Bosne i Hercegovine, jer predstavljaju visok rizik za zdravlje i bezbjednost djece zbog neispunjavanja sljedećih bezbjednosnih zahtjeva:

- ◆ dostupnosti neodgovarajućih otvora i rupa na dječjim kolicima koja mogu uzrokovati priklještenja i nagnječenja prstiju djeteta
- ◆ postojanja samo jednog mehanizma za zaključavanje kolica (potrebna su najmanje dva nezavisna mehanizma), što može izazvati slučajno sklapanje kolica i povrede djeteta kada se nalazi u kolicima
- ◆ postojanja neodgovarajućih bezbjednosnih pojaseva, što može prouzrokovati da dijete isklizne iz kolica

Pored toga, kod **111** dječjih kolica izvršeno je usklađivanje sa propisanim bezbjednosnim zahtjevima nakon privremenog stavljanja van prometa zbog sljedećih administrativnih neusklađenosti:

- ◆ nepostojanja uputstava za upotrebu ili prevoda uputstava za upotrebu na jednom od jezika koji su u službenoj upotrebi u BiH
- ◆ nekompletnosti uputstva za upotrebu
- ◆ nepostojanja informacija za potrošače na mjestima prodaje
- ◆ neodgovarajućeg označavanja
- ◆ nepostojanja odgovarajućih bezbjednosnih upozorenja na dječjim kolicima
- ◆ nepostojanja broja važećeg standarda.

3. DJEČJI KREVECI

Dječji kreveti su posebno konstruisani kreveti za dojenčad i veoma malu djecu. S obzirom da djeca u ovom ranom uzrastu najveći dio vremena provode u krevetu, veoma je bitno da oni budu udobni i prije svega sigurni.

Opasnosti

Neodgovarajući kreveti mogu biti izvor opasnosti od povreda. Posebu opasnost predstavljaju neodgovarajući razmaci između rešetaka i preveliki otvori i rupe na ostalim dijelovima kreveta, gdje beba može provući dio tijela, zaglaviti se i pretrpjeti povrede. Statistike bilježe čak i

slučajeve sa smrtnim ishodom, koje su nastale prilikom uklještenja glave u neodgovarajuće otvore, usljed čega je dolazilo do gušenja ili davljenja djeteta.

Prema Zakonu o opštoj bezbjednosti proizvoda ("Službeni glasnik BiH", broj 102/09), dječji krevetac se smije staviti na tržište BiH samo ako je bezbjedan. Dječji krevetac se smatra bezbjednim ako ispunjava zahtjeve iz bosanskohercegovačkog standarda BAS EN 716:2009.

REZULTATI PROJEKTA NADZORA DJEČJIH KREVETACA

U periodu **01.09. - 31.12.2012.** godine realizovan je projekat nadzora dječjih krevetaca. Kao krajnji rezultat ovog projekta, **25** krevetaca je povučeno sa tržišta Bosne i Hercegovine, jer je ustanovljeno da predstavljaju visok rizik po zdravlje i bezbjednost djece zbog neispunjavanja sljedećih bezbjednosnih zahtjeva:

- ◆ dostupnosti otvora i rupa na krevetu koji mogu uzrokovati priklještenja prstiju djeteta
- ◆ nedovoljne izdržljivosti podnice
- ◆ neodgovarajućih rastojanja između podnice u najnižem položaju i gornje ivice stranice kreveta
- ◆ neodgovarajućih rastojanja između letvica u stranicama kreveta
- ◆ neodgovarajućih rastojanja između letvica u podnici kreveta

Pored toga, kod **61** dječjeg kreveta je izvršeno usklađivanje sa propisanim bezbjednosnim zahtjevima, nakon privremenog stavljanja van prometa, zbog sljedećih administrativnih neusklađenosti:

- ◆ nepostojanja uputstava za upotrebu ili prevoda uputstava za upotrebu na jedan od jezika koji su u službenoj upotrebi u BiH
- ◆ nekompletnosti uputstava za upotrebu
- ◆ nepostojanja odgovarajućih bezbjednosnih upozorenja
- ◆ nepostojanja oznake maksimalne visine madraca na krevetu
- ◆ nepostojanja broja važećeg standarda.

4. IGRAČKE I PROIZVODI ZA DJECU

U periodu **01.06. - 30.08.2012.** godine realizovan je projekat nadzora igračaka i proizvoda za djecu na sadržaj ftalata. Ova vrsta nadzora se vrši već treću godinu uzastopno, s obzirom da rezultati iz prethodnih godina nisu bili zadovoljavajući. S obzirom da je prisustvo ftalata u proizvodima nemoguće utvrditi vizuelnom kontrolom, nadzor igračaka i proizvoda za djecu na sadržaj ftalata podrazumijeva isključivo laboratorijska ispitivanja uzetih uzoraka

Radi se o hemijskim supstancama, koje se koriste u proizvodnji plastičnih materijala radi povećanja njihove elastičnosti. Plastični materijali vremenom oslobađaju ftalate, koji u organizam dospijevaju putem hrane, udisanjem ili sisanjem. Ftalati imaju negativno dejstvo prvenstveno na reproduktivne i hormonske funkcije ljudskih organizama. S obzirom da su dječji organizmi znatno osjetljiviji od organizama odraslih osoba, usvojen je poseban propis kojim je regulisala maksimalna dozvoljena koncentracija ovih supstanci u igračkama i proizvodima za djecu.

U BiH je na snazi Odluka Savjeta ministara BiH o ograničavanju stavljanja na tržište igraćaka i proizvoda za djecu koji sadrže ftalate. Ovim propisom je preuzeta EU Direktiva 2005/84/EZ, kojom su regulisane maksimalne dozvoljene količine ftalata u igračkama i proizvodima za djecu.

REZULTATI PROJEKTA NADZORA IGRAČAKA I PROIZVODA ZA DJECU

Inspektorat	Broj ispitanih uzoraka	Broj neodgovarajućih uzoraka	Procenat neodgovarajućih uzoraka
Inspektorat FBiH	9	0	0%
Inspektorat RS	9	4	44%
Inspektorat BD BiH	2	2	100%
UKUPNO	20	6	30%

Na osnovu rezultata laboratorijskih analiza, inspektori su preduzeli sljedeće mjere:

Inspektorat	Broj povučenih proizvoda sa tržišta	Broj uništenih proizvoda
Inspektorat FBiH	804 kom.	804 kom.
Inspektorat RS	323 kom.	323 kom.
Inspektorat BD BiH	879 kom.	879 kom.
UKUPNO	2006 kom.	2006 kom.

5. KOSILICE ZA TRAVU

Kosilice za travu spadaju u najopasnije mašine-alate, koje se koriste izvan kuće - u vrtovima domaćinstava. Na tržištu se nudi veliki broj različitih vrsta, tipova i konstrukcija kosilica, proizvedenih od velikog broja različitih proizvođača. Uzroci povreda koje nastaju prilikom njihove upotrebe mogu biti nepažljivo rukovanje ili neusklađenost proizvoda sa sigurnosnim zahtjevima propisanim u Naredbi o sigurnosti mašina.

Povrede variraju od gubitka prstiju na rukama i nogama, dubokih posjekotina, lomova i dislokacije kostiju, do opekotina ili povreda oka. Pokazatelj rizika kod kosilica za travu je i pojava ovog proizvoda u sistemu obavještanja RAPEX, gdje je u posljednjih 5 godina prijavljeno 18 različitih tipova nesigurnih kosilica.

REZULTATI PROJEKTA NADZORA KOSILICA ZA TRAVU

U periodu **01.05. - 31.10.2012.** godine, realizovan je projekat nadzora kosilica za travu. Projekat je pokrenut nakon stupanja na snagu Naredbe o sigurnosti mašina ("Službeni glasnik BiH", broj 04/10), prema kojoj se ovaj nadzor vršio.

U toku projekta izvršeno je **11** inspekcijskih kontrola, koje su se zasnivale na administrativnoj provjeri dokumentacije i vizuelnoj provjeri proizvoda. Kontrolisan je **21** različit tip kosilica za travu, od kojih je **13** tipova kosilica bilo usklađeno sa Naredbom o sigurnosti mašina, dok su kod **8** tipova utvrđene administrativne neusklađenosti, poput nedostatka izjave o usklađenosti i prevoda uputstva za upotrebu ili nepotpuno deklarisanje proizvoda.

Poslovnim subjektima je naloženo usklađivanje **168** komada kosilica, kod kojih su uočeni administrativni nedostaci (nedostatak prateće dokumentacije propisane Naredbom o sigurnosti mašina). Takođe je naloženo povlačenje sa tržišta **1** kosilice, dok je poslovni subjekt izvršio dobrovoljno povlačenje sa tržišta **5** kosilica.

6. KRUŽNE I LANČANE PILE

Motorne kružne i lančane pile predstavljaju široku grupu mašina-alata koje posjeduju mnoga domaćinstva. Bez obzira na to da li ispunjavaju bezbjednosne zahtjeve, one

same po sebi predstavljaju opasne mašine-alate. Ukoliko nisu ispunjeni bezbjednosni zahtjevi ili ukoliko se nepropisno koriste, ova se opasnost povećava. Opasnost vreba kako za samog rukovaoca, tako i za osobe koje se nalaze u njegovom okruženju. Povrede koje mogu nastati prilikom upotrebe pila su: posjekotine, opekotine, uganuća, povrede očiju i gubitak sluha, pa čak i povrede sa smrtnim posljedicama (električna pila može izazvati električni udar, dok benzinska motorna pila, ukoliko se koristi

u zatvorenom prostoru, može izazvati trovanje ugljen-monoksidom).

Pokazatelj rizika, koji kružne i lančane pile mogu predstavljati, jeste pojava ovih proizvoda u sistemu obavještanja RAPEX, gdje je u posljednjih 6 godina prijavljen 21 različit tip nesigurnih pila.

Naš mandat je bio da provjerimo da li su ispunjeni bezbjednosni zahtjevi iz Naredbe o sigurnosti mašina.

Dakle, da bi upotreba pila bila bezbjedna moraju biti zadovoljena dva bitna aspekta:

- ◆ Ispunjeni bezbjednosno-tehnički zahtjevi iz propisa i
- ◆ Pažljivo i propisno rukovanje pilom.

REZULTATI PROJEKTA NADZORA KRUŽNIH I LANČANIH PILA

Tokom provedbe projekta izvršeno je **11** inspekcijskih kontrola, koje su se zasnivale na administrativnoj provjeri dokumentacije i vizuelnoj provjeri proizvoda. Kontrolisano je ukupno **15** različitih proizvoda.

Kod **8** proizvoda utvrđene su administrativne neusklađenosti poput:

- ◆ nedostatka prevoda uputstva za upotrebu (mora da bude priloženo uz svaki proizvod)
- ◆ nedostatka izjave o usklađenosti (mora da budu priložena uz svaki proizvod)
- ◆ nepropisnog označavanja i
- ◆ nepotpunih upozorenja na proizvodu.

Nakon obavljenih kontrola kod **5** proizvoda (u količini od **74** komada) su otklonjene neusklađenosti, tako što su dostavljeni dokumenti koji su nedostajali, odnosno prevod uputstva za upotrebu i izjava o usklađenosti, u skladu sa Naredbom o bezbjednosti mašina.

Kod **3** proizvoda u količini od **7** komada, poslovni subjekti su preduzeli dobrovoljnu mjeru povlačenja proizvoda sa tržišta.

7. RUČNE BRUSILICE

Ručne brusilice spadaju u grupu ručnih električnih alata koji se koristi za obradu - brušenje i poliranje drveta ili metala. Mogu se pokretati elektromotorom, benzinskim motorom ili kompresovanim zrakom. Motor pokreće glavu zupčanika na kojem je montiran abrazivni disk, koji se može zamijeniti kada se istroši.

Opasnosti

Povrede i nesreće koje nastaju tokom upotrebe ručnih brusilica ponekad su

rezultat nepažljivog rukovanja, a često i ne usklađenosti sa sigurnosnim zahtjevima utvrđenim u važećim propisima i standardima.

U RAPEX sistemu brzog obavještanja o opasnim proizvodima unutar EU, u posljednjih 6 godina je prijavljeno 19 različitih tipova nesigurnih brusilica.

Povrede najčešće nastaju u predjelu očiju rukovaoca, usljed metalnih čestica odbačenih od brusnog diska brusilice. Osim navedenog, vrlo ozbiljne povrede mogu nastati od povratnog udara diska brusilice. Iako su ručne brusilice dizajnirane za brušenje, često se dešava da se koriste nenamjenski - za sječenje materijala - čime korisnik sebe i osobe u svom okruženju izlaže velikom riziku od povreda.

REZULTATI PROJEKTA NADZORA RUČNIH BRUSILICA

U periodu **01.06.-31.10.2012.**, Agencija i inspeksijski organi entiteta i Brčko distrikta BiH realizovali su zajednički projekat nadzora ručnih brusilica.

Tokom ovog projekta izvršeno je ukupno **19** inspeksijskih kontrola koje su se zasnivale na administrativnoj provjeri dokumentacije i vizuelnoj provjeri proizvoda.

Ukupno su kontrolisana **22** različita tipa ručnih brusilica. Kod **1** tipa brusilice utvrđena je neusklađenost, koja se odnosila na nedostatak prevoda uputstva za upotrebu, koje mora biti priloženo uz svaki proizvod.

Za **1** proizvod otklonjena je neusklađenost pošto je dostavljen prevod uputstva za upotrebu, čime su kompletirani potrebni dokumenti, koji prate svaki proizvod prema Naredbi o sigurnosti mašina.

8. ELEKTRIČNE SVJETILJKE OPŠTE NAMJENE

Električne svjetiljke opšte namjene su neizbježan proizvod u svim zatvorenim prostorima. Postoji vrlo širok spektar različitih vrsta, tipova i modela ove grupe proizvoda. Osim što se koriste za osvjetljavanje, vrlo često služe i kao dekorativni elementi u unutrašnjim prostorima.

Opasnosti

Nedostatak na proizvodu korisnika može dovesti u direktnu opasnost od strujnog udara ili požara.

Veliki broj RAPEX obavještenja odnosi se na električne svjetiljke opšte namjene, što nam govori da se radi o veoma osjetljivom području. Da bi se preduprijedili rizici, koji mogu dovesti do ozbiljnih povreda korisnika i oštećenja njihove imovine, električna oprema mora biti bezbjedna i funkcionisati besprijekorno.

Bezbjedan je onaj električni proizvod koji je razvijen, konstruisan i izrađen u skladu sa propisima i standardima.

REZULTATI PROJEKTA NADZORA ELEKTRIČNIH SVJETILJKI OPŠTE NAMJENE

Od **01.09.2012.** do **30.11.2012.** godine, nadležni inspeksijski organi Federacije BiH, RS i Brčko distrikta BiH su obavili nadzor električnih svjetiljki opšte namjene. U fokusu našeg projekta bile su prenosne električne svjetiljke – stone i sobne lampe.

U toku provođenja ovog projekta kontrolisalo je ukupno **47** tipova svjetiljki. Kod **38** tipova su pronađene određene neusklađenosti. S obzirom da se većinom radilo o administrativnim nedostacima, u najvećem broju slučajeva proizvodi su vraćeni na tržište nakon otklanjanja ovih neusklađenosti. Poslovni subjekti su dobrovoljno povukli sa tržišta **7** komada svjetiljki kod kojih neusklađenosti nisu otklonjene.

9. PRODUŽNI KABLOVI ZA UPOTREBU U DOMAĆINSTVU

Produžni kablovi spadaju u grupu električnih uređaja. Radi se o kablju određene dužine, na čijem se jednom kraju nalazi utikač, a na drugom jedna ili više utičnica iste izvedbe. Često se u sklopu dijela sa utičnicama nalazi i zaštitni niskonaponski prekidač. Složeniji tipovi posjeduju i jedinicu za stabilizaciju napona. Ovaj proizvod je, osim provodnih dijelova, najčešće napravljen od tvrde plastike, izuzev plašta kabla koji se izrađuje od PVC mase ili gume.

Opasnosti

Tipični rizici spojivi sa ovim proizvodom su požar i strujni udar. Strujni udar može nastati zbog neodgovarajuće izolacije kabla ili lošeg kvaliteta materijala od kojeg su napravljeni utikač ili utičnice kabla, koji ne mogu izdržati uslove uobičajene

upotrebe ili predvidive pogrešne upotrebe proizvoda. Takođe, neodgovarajući provodnik za uzemljenje ili nepostojanje provodnika mogu dovesti do kritičnih situacija, ako se npr. desi da uređaj koji je priključen na produžni kabal ima iste nedostatke.

REZULTATI PROJEKTA NADZORA PRODUŽNIH KABLOVA ZA UPOTREBU U DOMAĆINSTVU

U periodu **01.05.-31.07.2012.** godine realizovan je projekat nadzora produžnih kablova za upotrebu u domaćinstvu, u okviru koga je na teritoriji BiH obavljeno ukupno **10** inspeksijskih kontrola. U okviru svake kontrole uzeti su uzorci proizvoda za laboratorijsko ispitivanje. Tehničke karakteristike uzetih uzoraka ispitivane su prema standardima **BAS IEC 60884-1/2011** i **BAS IEC 60884-2-7/2011**.

Inspektorat	Broj inspeksijskih kontrola	Broj laboratorijski ispitanih uzoraka	Broj neodgovarajućih uzoraka	Procenat neodgovarajućih uzoraka	Broj povučenih proizvoda
Inspektorat FBiH	4	4	3	75%	248
Inspektorat RS	4	4	3	75%	98
Inspektorat BD BiH	2	2	2	100%	231
Ukupno	10	10	8	80%	577

10. SVJETLOSNI LANCI

Dekorativni svjetlosni lanci su proizvodi koji se u vrijeme novogodišnjih i božićnih praznika masovno koriste za ukrašavanje unutrašnjih i vanjskih prostora. Sastoje se najčešće od utikača, prekidača i elastičnog električnog kabla sa gumenom ili *PVC* izolacijom, duž kojeg su poredane mnogobrojne sijalice (lampice) u jednoj ili više boja. Složeniji uređaji posjeduju i upravljačku jedinicu – programator koji pali i gasi sijalice u određenom vremenskom intervalu. Uređaj se, takođe, može napajati preko transformatora koji čini sastavni dio uređaja. Pored toga što služe za dekorisanje i stvaraju doživljaj praznične atmosfere, vrlo je bitno da budu bezbjedni za vaše domaćinstvo.

Opasnosti

U Evropi se svake godine, u sezoni svjetlosnih lanaca, vrše pojačane kontrole ovih proizvoda. Ogroman broj lanaca bude povučen sa tržišta, zbog neispunjavanja bezbjednosnih zahtjeva. Neispravni svjetlosni lanci mogu uzrokovati strujni udar ili požar.

Usljed dostupnosti dijelova pod naponom - ako je izolacija kabla neprimjerena ili ako je materijal od kog su napravljeni provodni dijelovi lanca veoma lošeg kvaliteta i ne mogu izdržati uslove uobičajene upotrebe ili predvidljive pogrešne upotrebe proizvoda - može se javiti rizik od strujnog udara.

Požar može nastati ako postoji neodgovarajući (nedovoljan) rastavni razmak između dijelova pod naponom (usljed pojave električnog luka), ili ako postoje loše i/ili pogrešne veze (visok električni otpor) u samom proizvodu. Ovakva veza proizvodi visok prelazni otpor između kontakata, što proizvodi visoku temperaturu i može izazvati požar.

REZULTATI PROJEKTA NADZORA SVJETLOSNIH LANACA

Projekat nadzora svjetlosnih lanaca realizovan je u periodu **01.05.-31.12.2012.** godine. U toku projekta, na teritoriji BiH, obavljeno je ukupno **18** inspekcijskih kontrola. Pored administrativne provjere, u okviru projekta je uzeto i **12** uzoraka proizvoda za laboratorijsko ispitivanje. Kod **9** od **12** uzoraka utvđene su određene neusklađenosti. Kao konačan rezultat inspekcijskih kontrola, sa tržišta BiH je povučeno **1069** komada lanaca koji nisu ispunjavali propisane bezbjednosne zahtjeve i uništeno je **338** komada svjetlosnih lanaca.

RAZLIKUJTE !

Svjetlosne lance za unutrašnju upotrebu od svjetlosnih lanaca za spoljnu upotrebu!

Svjetlosni lanci za spoljnu upotrebu moraju biti posebno prilagođeni za tu namjenu, što obavezno mora biti navedeno na pakovanju proizvoda ili u pratećoj dokumentaciji.

11. ŠTEDNE SIJALICE

Kompaktna fluorescentna sijalica, poznata pod nazivom štedna ili eko sijalica je jedna vrsta fluorescentne svjetiljke. Kao i obične fluorescentne sijalice i ove sijalice imaju gasno pražnjenje. U njima se nevidljivi UV zraci, proizvedeni u sudaru atoma žive i elektrona, koje odaju elektrode, uz pomoć fosfora, pretvaraju u vidljivo zračenje - svjetlo.

Ove sijalice su projektovane tako da se direktno mogu uključiti na gradsku mrežu. One imaju integrisan predspojni uređaj i standardnu navojnu kapu E27 (ili E14), tako da se za kompaktne fluorescentne sijalice mogu koristiti postojeća sijalična grla, koja se koriste i za sijalice sa žarnom niti.

Štedne sijalice zrače određena elektromagnetna polja u mrežnoj frekvenciji od 50 Hz, u istoj mjeri u kojoj zrači i većina uređaja u domaćinstvu. Međutim, zbog integrisanih elektronskih komponenti smještenih u grlu sijalice

zrače se i dodatna elektromagnetna promjenljiva polja. Ova promjenljiva elektromagnetna polja mogu da utiču na rad uređaja u okruženju. Zbog toga postoje posebni zahtjevi elektromagnetne kompatibilnosti koje ove sijalice trebaju da ispune kako ne bi unosile smetnje u napojnu mrežu, stvarale smetnje koje utiču na rad drugih uređaja i kako bi bile otporne na uticaj smetnji iz okruženja.

Vizuelnim pregledom nije moguće ustanoviti da li štedne sijalice ispunjavaju zahtjeve elektromagnetne kompatibilnosti, ali da bi izbjegli upotrebu sijalica koje stvaraju smetnje, potrošačima se savjetuje da:

- ◆ Izbjegavaju kupovinu sijalica nepoznatih proizvođača i/ili robnih marki;
- ◆ Izbjegavaju kupovinu sijalica koje su dosta jeftinije nego sijalice iz iste klase.

REZULTATI PROJEKTA NADZORA ŠTEDNIH SIJALICA

Projekat nadzora štednih sijalica realizovan je u periodu **01.09.-30.11.2012.** godine. Izvršeno je ukupno **9** inspeksijskih kontrola, u okviru kojih je pregledano **16** modela štednih sijalica. Provjeravane su oznake i druge relevantne informacije, koje se prema zahtjevima Naredbe o elektromagnetnoj kompatibilnosti moraju nalaziti na proizvodu ili na njegovoj ambalaži. Kod **8** modela sijalica utvrđene su neusklađenosti koje su se odnosile na neispravno označavanje proizvoda, nedostatak podataka o proizvođaču i nedostatak izjave o usklađenosti. Uočene neusklađenosti su otklonjene za **271** štednu sijalicu, te su ti proizvodi nakon toga vraćeni na tržište. Sa tržišta je povučeno **37** komada štednih sijalica, jer poslovni subjekti nisu izvršili naloženo usklađivanje proizvoda.

REAKTIVNI NADZOR U 2012. GODINI

U drugoj polovini 2012. godine, akcentat je bio na proaktivnom nadzoru kako smo to prethodno opisali. Aktivnosti reaktivnog nadzora započinju u slučaju postojanja informacija o nesigurnim proizvodima na tržištu, koje mogu poteći iz različitih izvora: od proizvođača, potrošača, konkurencije, medija, carinskih organa i sl.

U 2012. godini pokrenuta su ukupno **32** predmeta reaktivnog nadzora. Od toga je u **11** slučajeva utvrđeno da se radi o nesigurnim proizvodima. Kao rezultat aktivnosti nadzora, sa tržišta je povučeno **3.382** proizvoda, od potrošača je izvršen povrat **15** proizvoda, uništen je **1.841** proizvod i obavljeno je usklađivanje **14** proizvoda. Rezultati aktivnosti reaktivnog nadzora nad tržištem za 2012. godinu dati su u sljedećoj tabeli:

RB	Proizvod	Povučeno sa tržišta (komada)	Povrat od potrošača (komada)	Uništeno (komada)
1.	Dezodorans Harmony of flowers	281	-	-
2.	Magnetna igračka zmijska jaja	1.194	-	-
3.	Alverde Molkemichel dječja kozmetika	1.272	9	1.281
4.	Gumene igračke za kupanje Playgro	3	-	-
5.	Desktop računari Lenovo (modeli M70z i M90z)	-	3	-
6.	Plišana igračka Uskršnji zeko	-	-	-
7.	Drvena dječija slagalica	8	-	8
8.	Bežični telefon Gigaset	9	2	
9.	Lutka Miss Thea	504	-	504
10.	Cucla Nuby	48	-	48
11.	Plastična truba*	63	1*	-
UKUPNO		3.382	15	1.841

* U toku je povrat od potrošača.

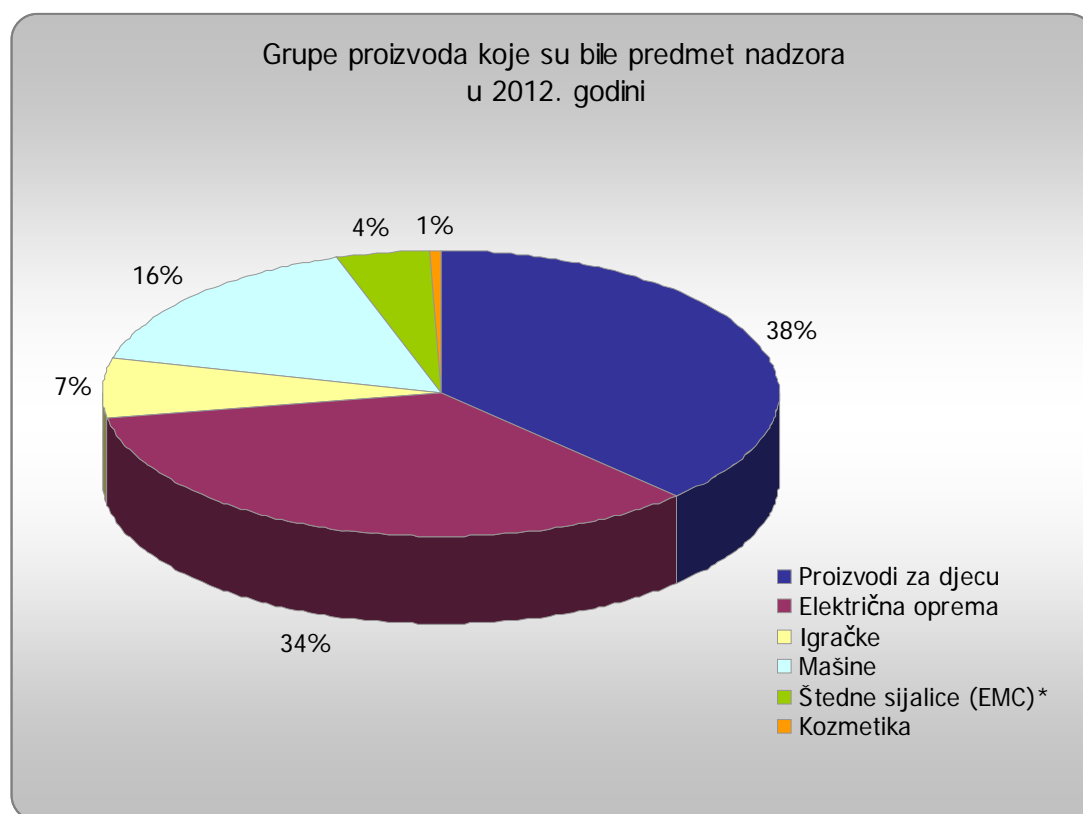
II dio

Statistika za 2012. godinu

1. GRUPE PROIZVODA KOJE SU BILE PREDMET NADZORA

U 2012. godini kontrolisano je ukupno **359** modela proizvoda iz **6** različitih kategorija proizvoda:

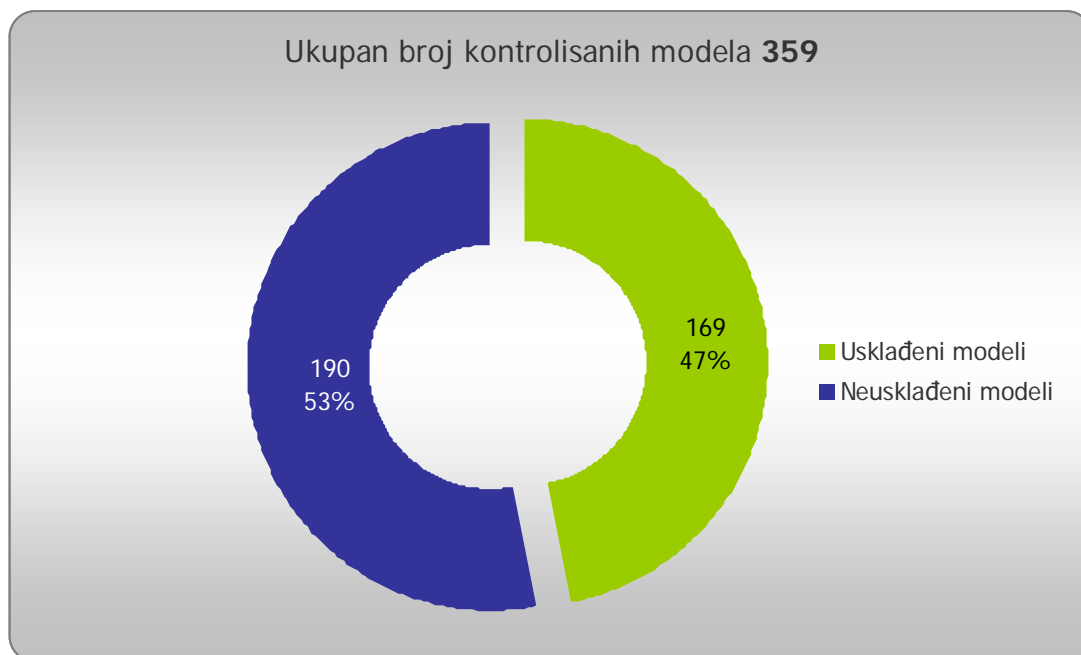
1. **136** modela proizvoda za djecu
2. **123** modela električne opreme
3. **58** modela mašina
4. **24** modela igračaka
5. **16** modela štednih sijalica (EMC)*
6. **2** kozmetička proizvoda

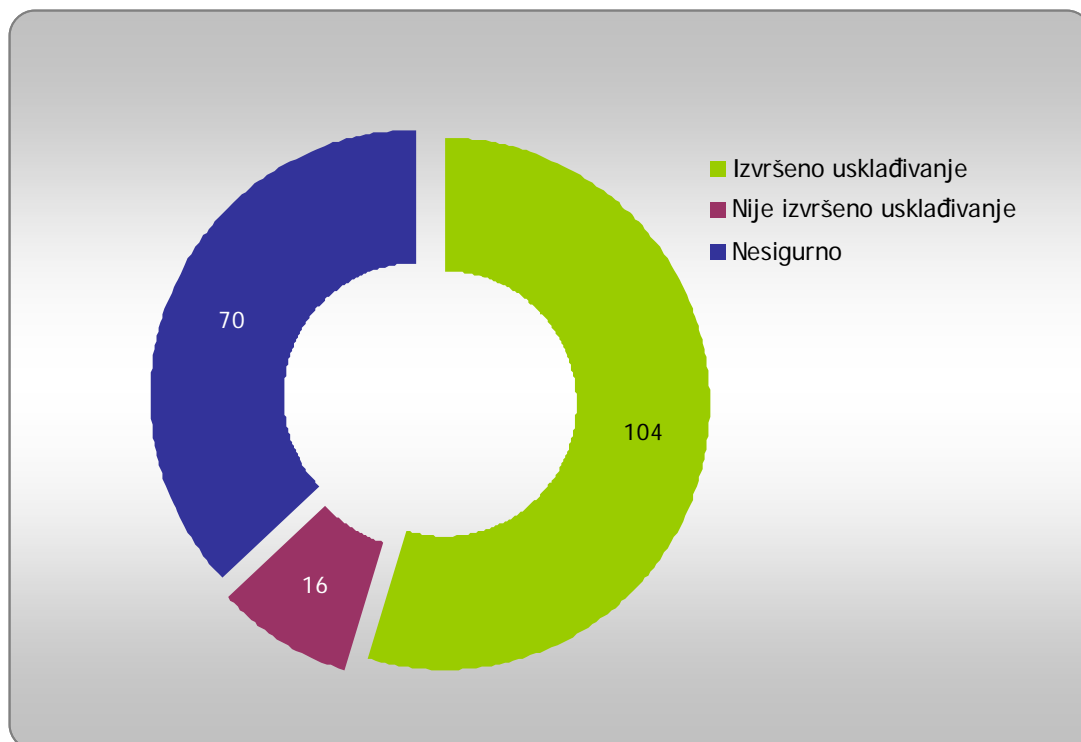
* Štedne sijalice su kontrolisane u skladu sa zahtjevima iz Naredbe o elektromagnetnoj kompatibilnosti (EMC).

Prilikom inspeksijskog nadzora u 2012. godini, od **359** kontrolisanih modela, neusklađenosti su prvobitno ustanovljene kod **190** modela:

Od **190** neusklađenih modela, poslovni subjekti su dobrovoljno ili po nalogu inspeksijskih organa izvršili usklađivanje **104** modela sa propisanim zahtjevima. Nakon završetka aktivnosti nadzora konačni rezultati su bili sljedeći:

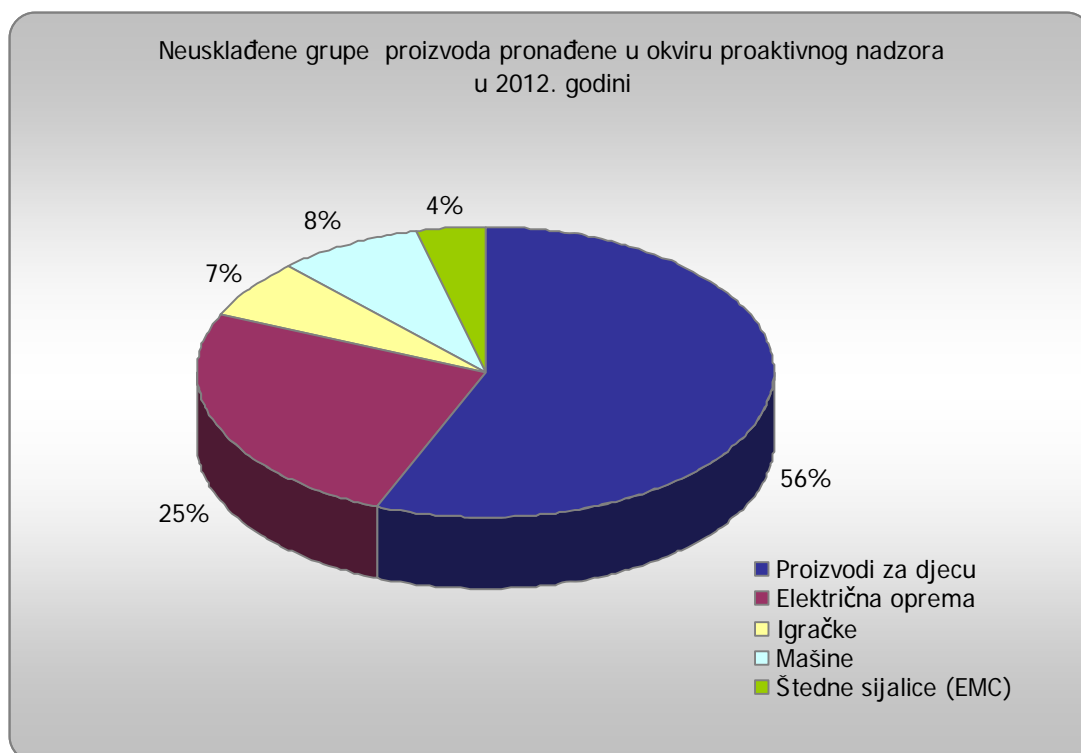

Od **86** modela koji nisu ispunjavali propisane bezbjednosne zahtjeve, **70** modela je svrstano u kategoriju nesigurnih proizvoda koji predstavljaju visok rizik za potrošače, dok je **16** modela svrstano u kategoriju neusklađenih proizvoda. Svi navedeni modeli su povučeni sa tržišta BiH.

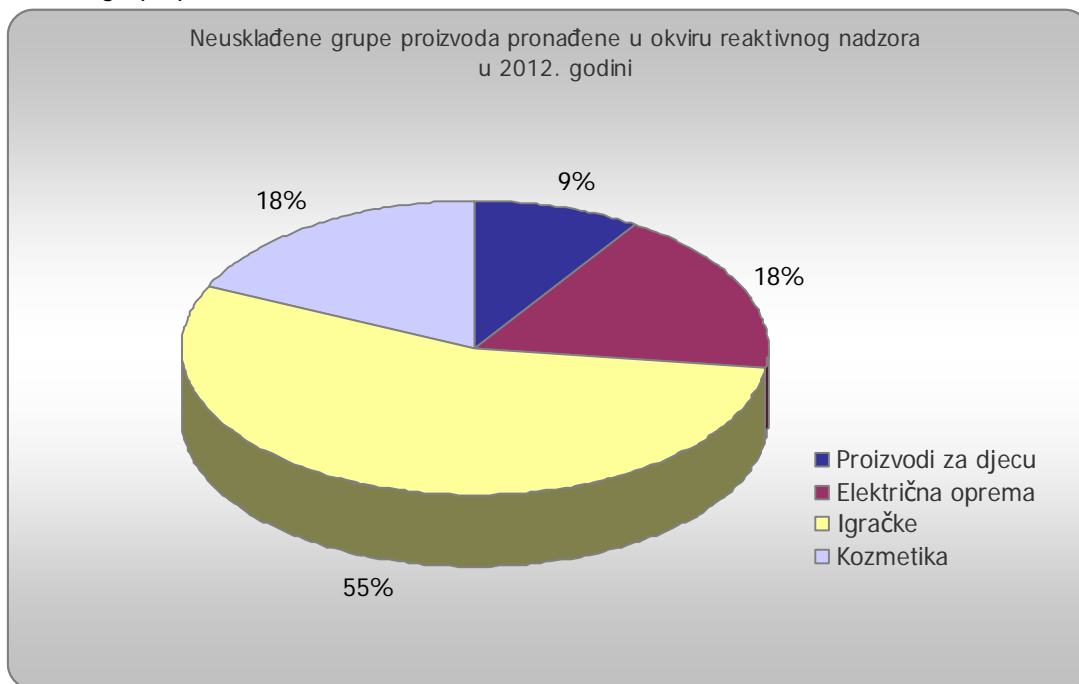

U okviru aktivnosti **proaktivnog nadzora** u 2012. godini identifikovano je **75** neusklađenih modela u okviru **5** grupa proizvoda:

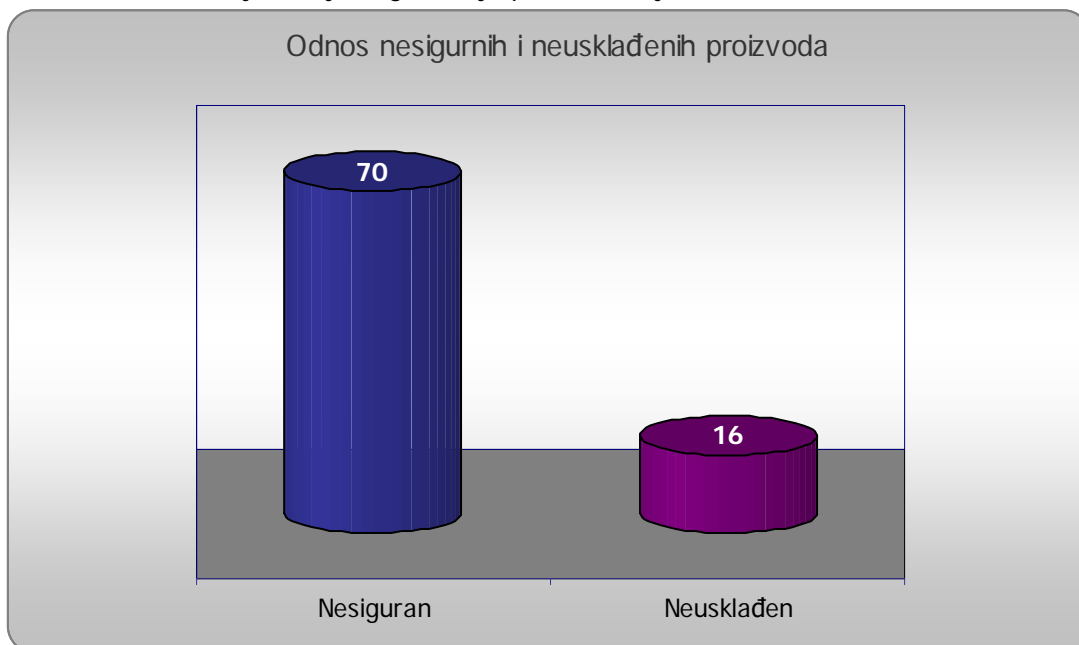
Tokom **reaktivnog nadzora** u 2012. godini identifikovano je **11** neusklađenih modela u okviru 4 grupe proizvoda:

Agencija je u 2012. godini, na osnovu navoda iz medija, pokrenula predmet nadzora *Kosili šampona za kupanje beba*. Tom prilikom, zdravstvena inspekcija RS je uzela **9** uzoraka ovog proizvoda koji su laboratorijski ispitani. Svi uzeti uzorci su bili ispravni, dakle ispunjavali su propisane bezbjednosne zahtjeve.

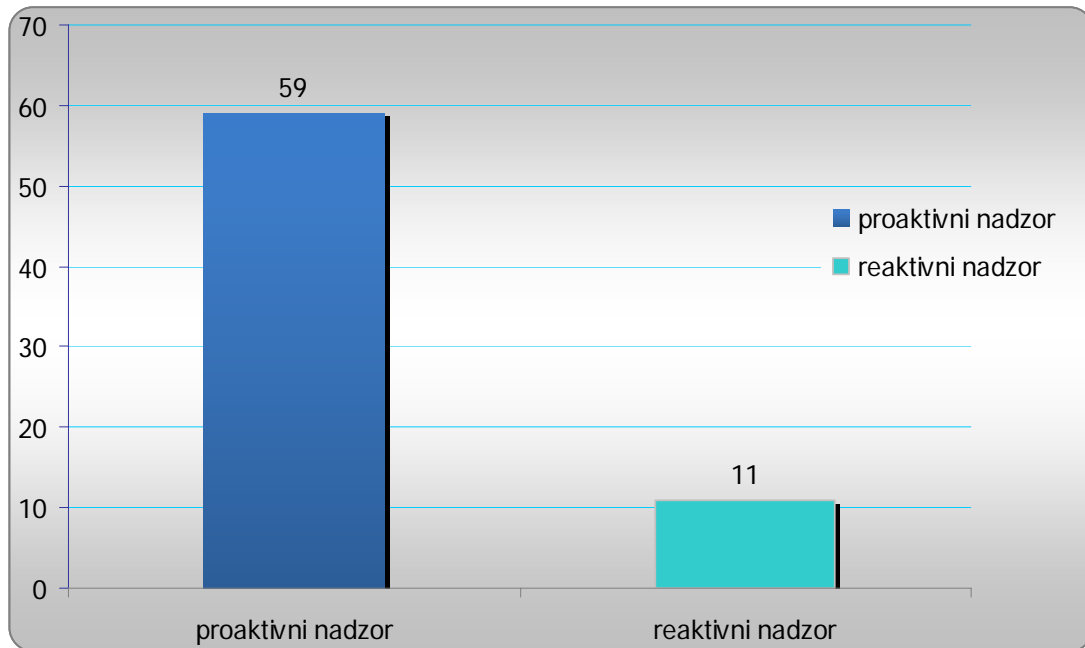
2. OBAVJEŠTENJA O NESIGURNIM PROIZVODIMA U BIH

Po okončanju aktivnosti nadzora, Agencija ima obavezu da informiše javnost o rezultatima provedenih aktivnosti. Pri tome se pravi razlika između **neusklađenih proizvoda** i **nesigurnih proizvoda**. Neusklađeni proizvodi su oni koji ne ispunjavaju određene zahtjeve iz propisa i standarda, ali su te neusklađenosti administrativne prirode, otklonjive su i ne predstavljaju visok rizik po zdravlje i bezbjednost potrošača. S druge strane, nesigurni proizvodi takođe ne ispunjavaju propisane bezbjednosne zahtjeve, s tim što se radi o neusklađenostima koje ozbiljno ugrožavaju potrošače, njihovu imovinu i okolinu.

U 2012. godini, na Internet stranici Agencije www.annt.gov.ba, objavljeno je ukupno **70** obavještenja o nesigurnim proizvodima pronađenim na tržištu BiH. Od ovog broja **11** obavještenja su rezultat redovnog reaktivnog nadzora, dok je preostalih **59** obavještenja rezultat aktivnosti provedenih u okviru proaktivnog nadzora:

3. VRSTE RIZIKA

U zavisnosti od grupe proizvoda, nesigurni proizvodi mogu predstavljati različite vrste rizika za potrošače, njihovu imovinu i okolinu. Pri tome, uvijek postoji povećan rizik za posebno osjetljive grupe potrošača poput djece, trudnica i starijih osoba. Vrste rizika koje su identifikovane tokom aktivnosti nadzora u 2012. godini su sljedeće:

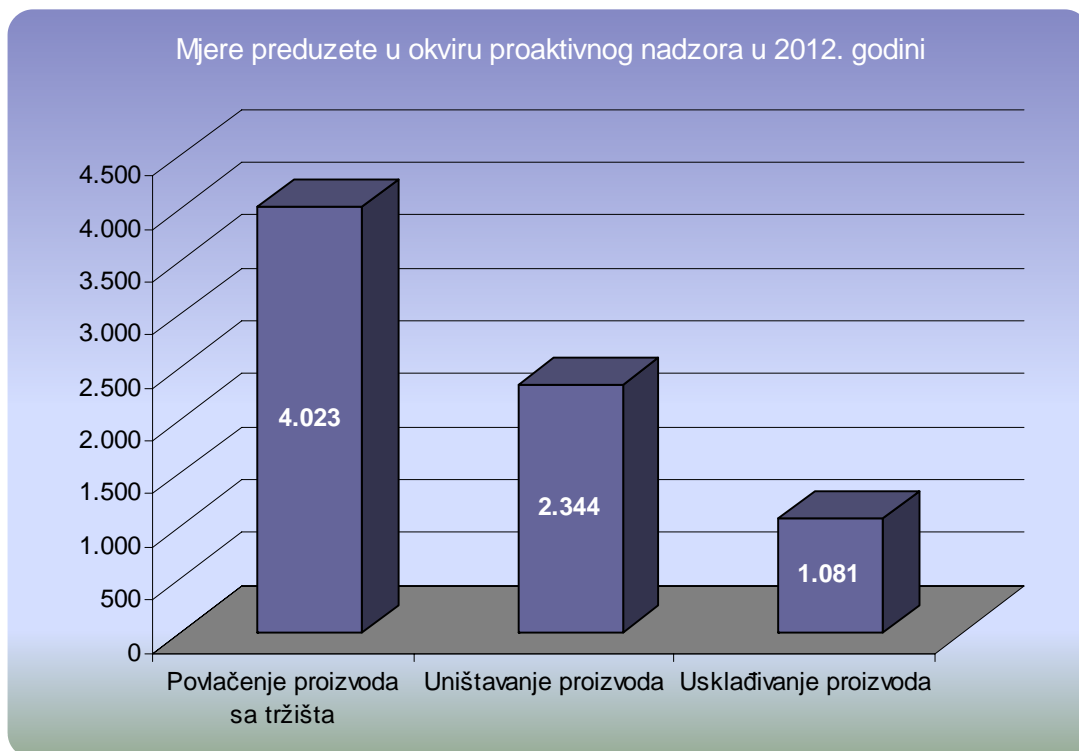
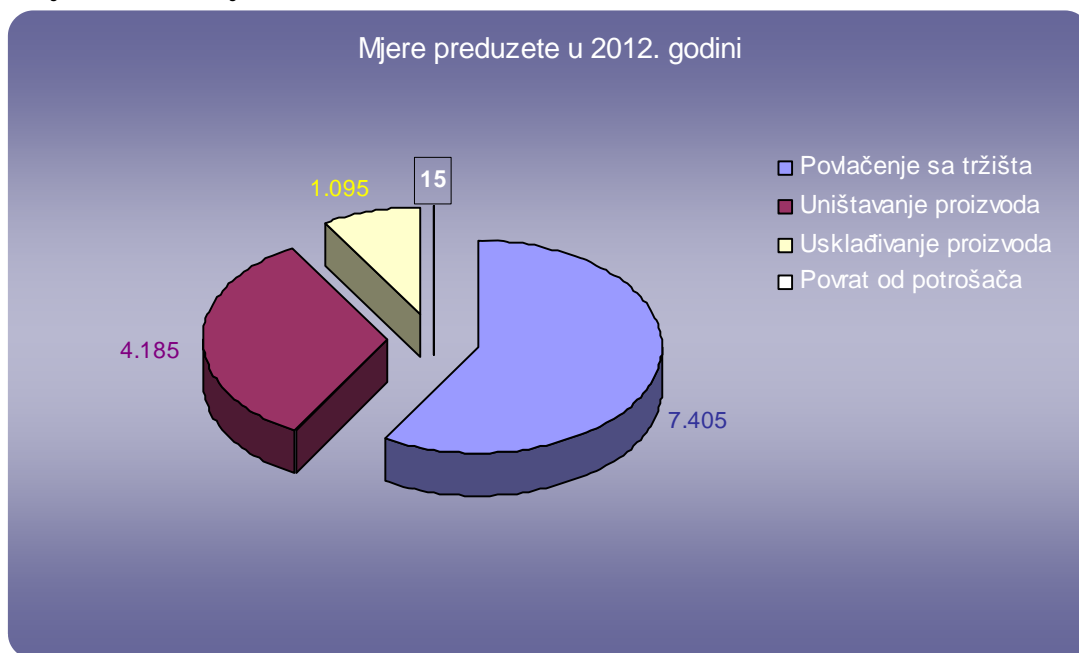
Rizik od povrede identifikovan je u **39** slučajeva (56%). Rizik od požara i strujnog udara predstavlja drugi najčešći rizik koji je zabilježen u **17** slučajeva (24%), iza čega slijedi hemijski rizik sa 16%. Rizik od gušenja sitnim dijelovima identifikovan je u **3** slučaja. Kada se povuče paralela između podataka o vrstama rizika i kategorijama proizvoda, evidentno je da se veliki broj rizika odnosi na proizvode namijenjene djeci.

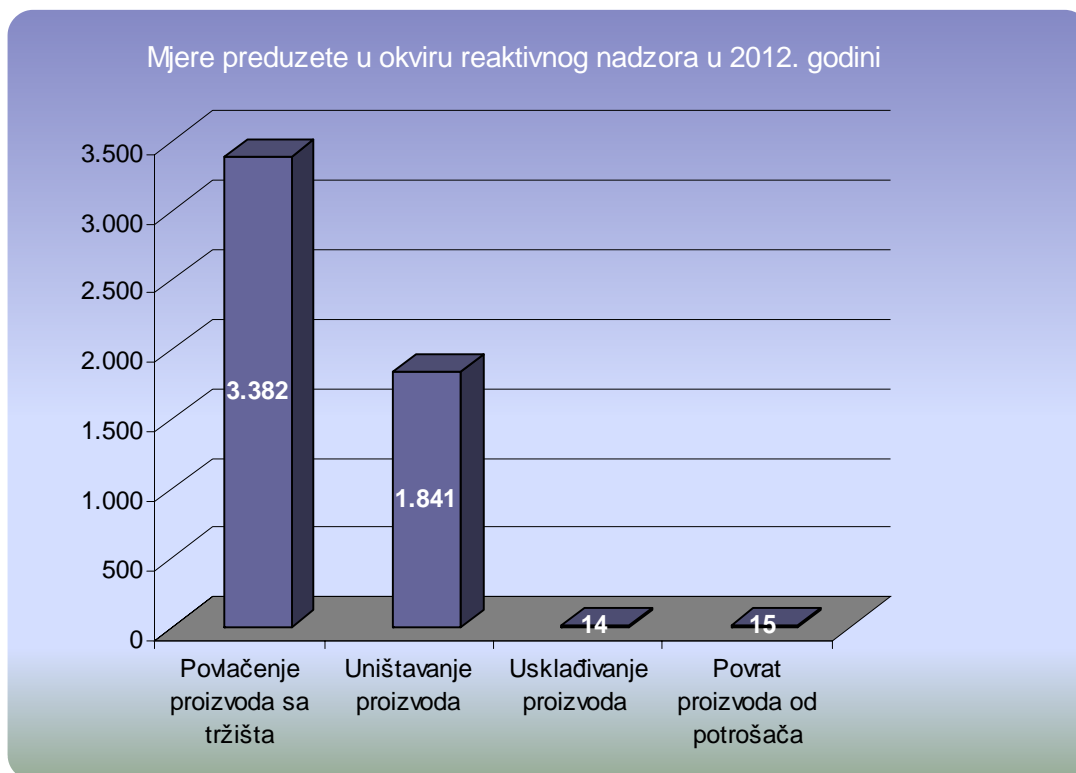

4. PREDUZETE MJERE

Tokom aktivnosti proaktivnog i reaktivnog nadzora u 2012. godini, inspeksijski organi entiteta i Brčko distrikta obavili su ukupno **236** inspeksijskih kontrola. Od toga 225 u okviru proaktivnog i 11 u okviru reaktivnog nadzora.

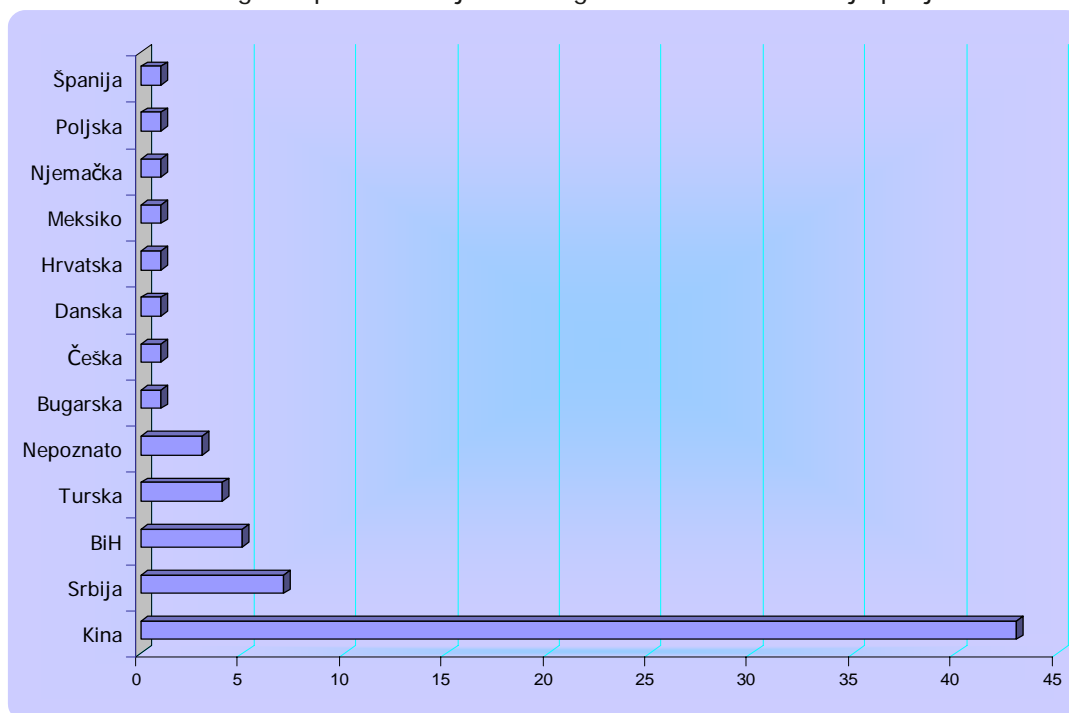
Sa tržišta BiH povučeno je ukupno **7.405** komada proizvoda. Od ovog broja, uništeno je ukupno **4.185** komada nesigurnih proizvoda. Do sada je obavljen povrat **15** komada nesigurnih proizvoda. Poslovni subjekti su, po nalogu inspeksijskih organa, nakon privremene zabrane prometa, izvršili usklađivanje ukupno **1.095** komada proizvoda sa propisanim bezbjednosnim zahtjevima:

5. PORIJEKLO NESIGURNIH PROIZVODA

Najveći dio proizvoda kontrolisanih u 2012. godini je bio uvoznog porijekla. Bitno je naglasiti da zemlja porijekla nije *a priori* kriterij za kontrolu proizvoda, što znači da se svi proizvodi, bez obzira na zemlju porijekla, kontrolišu na isti način. Analizom proizvoda koji su kontrolisani u 2012. godini, ustanovljeno je da najveći broj onih koji ne ispunjavaju propisane bezbjednosne zahtjeve potiče iz **Kine** (ukupno **43**). Ovi rezultati potvrđuju trend iz prethodnih godina, pri čemu je očito da roba kineske proizvodnje ima značajan udio na tržištu BiH. Za 3 nesigurna proizvoda nije bilo moguće identifikovati zemlju porijekla.

Lista nesigurnih proizvoda koji su pronađeni na tržištu BiH u 2012. godini

RB	Naziv proizvoda	EAN kod / Model proizvoda	Zemlja porijekla	Rizik	Vrsta nadzora
1.	Produžni kabal "Teb Elektrik" 200 603 602	-	Turska	rizik od požara i strujnog udara	proaktivni
2.	Produžni kabal "Teb Elektrik" 200 303 302	-	Turska	rizik od požara i strujnog udara	proaktivni
3.	Produžni kabal "Commel"	Art.br.: 0808	Hrvatska	rizik od strujnog udara	proaktivni
4.	Produžni kabal "Rilex"	-	Srbija	rizik od požara i strujnog udara	proaktivni
5.	Produžni kabal "Mak Trade"	Model: S-5008K-B	Srbija	rizik od požara i strujnog udara	proaktivni
6.	Produžni kabal "City Electronics"	Model: ROA MH-C5-3	Kina	rizik od požara i strujnog udara	proaktivni
7.	Produžni kabal "Aling-Conel"	Art.br.: 433A	Srbija	rizik od požara i strujnog udara	proaktivni
8.	Produžni kabal "Aling-Conel"	Art.br.: 451.0	Srbija	rizik od požara i strujnog udara	proaktivni
9.	Igračka Pony	EAN: 20110322500282	Kina	hemijski rizik	proaktivni
10.	Lutka "Fashion Girl Top Style"	EAN: 6900000129180	Kina	hemijski rizik	proaktivni
11.	Lutka "Angel"	Model: 6900000 140383	Kina	hemijski rizik	proaktivni
12.	Siperak za djecu	EAN: 3 871753 000183	BiH	hemijski rizik	proaktivni
13.	Lutka "Trendy Beauty"	-	Kina	hemijski rizik	proaktivni
14.	Lutka beba "Fashion"	-	Kina	hemijski rizik	proaktivni
15.	Dječja kolica BABY TRD 2935	EAN: 8690000051762	Kina	rizik od povrede	proaktivni
16.	Dječja kolica GRACO"Mojo"	Model: BC98GNAE	Kina	rizik od povrede	proaktivni
17.	Dječja kolica 2113-8	EAN: 3870272077591	Kina	rizik od povrede	proaktivni
18.	Dječja kolica SB 610	EAN: 3870166309265	Kina	rizik od povrede	proaktivni
19.	Dječja kolica HM 1599	EAN: 3870166309272	Kina	rizik od povrede	proaktivni
20.	Dječja hodalica DOLU PLASTIK	-	Turska	rizik od povrede	proaktivni
21.	Dječja hodalica B102732	EAN: 8621201223825	Kina	rizik od povrede	proaktivni
22.	Dječja hodalica TS-10	Model: TS-10	Kina	rizik od povrede	proaktivni
23.	Dječja hodalica SL-AA1-5	Model: SL-AA1-5	Turska	rizik od povrede	proaktivni
24.	Dječja hodalica TASPINAR PLASTIK	-	Kina	rizik od povrede	proaktivni
25.	Dječja hodalica 615	Model: 615	Kina	rizik od povrede	proaktivni
26.	Dječja hodalica BYBY	Model: SL-F3	Kina	rizik od povrede	proaktivni
27.	Dječja hodalica 209	EAN: 862120120790036	Kina	rizik od povrede	proaktivni
28.	Dječja hodalica sa slonićem	EAN: 8620120790036	Kina	rizik od povrede	proaktivni
29.	Dječja hodalica PANDA BUTERFLY	EAN: 8621201223818	Kina	rizik od povrede	proaktivni
30.	Dječja hodalica 666 BB	EAN: 3800062825439	Bugarska	rizik od povrede	proaktivni
31.	Dječja hodalica W 402	EAN: 6019690000003	nepoznato	rizik od povrede	proaktivni
32.	Dječja hodalica Guangdong	EAN: 8620120790036	Kina	rizik od povrede	proaktivni
33.	Dječja hodalica 6220 SZ	EAN: 3870166308268	Kina	rizik od povrede	proaktivni
34.	Dječja hodalica W 2137	EAN: 3870166309227	Kina	rizik od povrede	proaktivni
35.	Dječja hodalica W 2010	EAN: 3870166309210	Kina	rizik od povrede	proaktivni
36.	Dječja hodalica 219	Model:219	Kina	rizik od povrede	proaktivni
37.	Dječja hodalica 2188	Model:2188	Kina	rizik od povrede	proaktivni
38.	Dječja hodalica 209	Model:209	Kina	rizik od povrede	proaktivni
39.	Dječja hodalica TS-05	Model: TS-05	Kina	rizik od povrede	proaktivni
40.	Dječja hodalica W1808	Model: W1808	Kina	rizik od povrede	proaktivni
41.	Dječja hodalica 848	Model: 848	Kina	rizik od povrede	proaktivni
42.	Dječja hodalica W4001	Model: W4001	Kina	rizik od povrede	proaktivni
43.	Dječja hodalica sa guralicom W4004	Model: W4004	Kina	rizik od povrede	proaktivni
44.	Dječja hodalica 2219	Model: 2219	Kina	rizik od povrede	proaktivni
45.	Dječji krevetac "H 55193"	Model: H 55193	BiH	rizik od povrede	proaktivni
46.	Dječji krevetac "BAMBINO-SUZY" 015	EAN: 8606100582082	Srbija	rizik od povrede	proaktivni
47.	Dječji krevetac "ROBY" X-0644	EAN: 6598436522110	Kina	rizik od povrede	proaktivni
48.	Dječji krevetac "LORA PLUS"	EAN: 5906609090525	BiH	rizik od povrede	proaktivni
49.	Dječji krevetac "DENY"	EAN: 3870519819144	BiH	rizik od povrede	proaktivni
50.	Dječji krevetac "BAMBINO - HAPPY"	EAN: 8606100582532	Srbija	rizik od povrede	proaktivni
51.	Dječji krevetac "BAMBINO - LILI"	EAN: 8606100582594	Srbija	rizik od povrede	proaktivni
52.	Dječji krevetac "BIO-SEMI"	-	BiH	rizik od povrede	proaktivni
53.	Svjetlosni lanac	Model: 160 icicle light	Kina	rizik od strujnog udara	proaktivni
54.	Svjetlosni lanac	Model: Multifunction LED light 100L	Kina	rizik od strujnog udara	proaktivni
55.	Svjetlosni lanac	Model: Multifunction LED light 100	Kina	rizik od strujnog udara	proaktivni
56.	Svjetlosni lanac	Model: Multifunction Rice light 100L	Kina	rizik od strujnog udara	proaktivni
57.	Svjetlosni lanac	Model: Multifunction Rice light 100	Kina	rizik od strujnog udara	proaktivni
58.	Svjetlosni lanac	Model: Rope-light 10m	Kina	rizik od strujnog udara	proaktivni
59.	Svjetlosni lanac	-	Kina	rizik od strujnog udara	proaktivni
60.	Dezodorans Harmony of flowers	-	Poljska	hemijski rizik	reaktivni
61.	Magnetna igračka zmijska jaja	Art.br.: A11280	Kina	rizik od gušenja	reaktivni
62.	Alverde Molkemichel dječja kozmetika	-	Danska	hemijski rizik	reaktivni
63.	Gumene igračke za kupanje Playgro	EAN: 9321104098641	Kina	rizik od gušenja	reaktivni
64.	Desktop računari Lenovo	Modeli: ThinkCentre M70z i M90z	Meksiko	rizik od požara	reaktivni
65.	Plišana igračka Uskršnji zeko	-	nepoznato	rizik od povrede i gušenja	reaktivni
66.	Drvena dječja slagalica	Art.br.: 90005	Češka	hemijski rizik	reaktivni
67.	Bežični telefon Gigaset	Modeli: SL910, SL910A, SL910H	Njemačka	rizik od požara	reaktivni
68.	Lutka Miss Thea	-	Kina	hemijski rizik	reaktivni
69.	Cucla Nuby	Model: 5966LFSN4	nepoznato	hemijski rizik	reaktivni
70.	Plastična truba <i>General De Juquetes</i> *	EAN: 8420639000295	Španija	rizik od gušenja	reaktivni

PROIZVODI POD LUPOM U 2013. GODINI

Agencija za nadzor nad tržištem BiH usaglasila je sa inspeksijskim organima entiteta i Brčko distrikta BiH **Godišnji plan nadzora za 2013.** godinu kojim je predviđena kontrola sljedećih proizvoda:

- Komode za presvlačenje
- Dječje ogradice za igru
- Dječje stolice za hranjenje

Upaljači

- Igračke - migracija teških metala olova i hroma
- Ručne električne bušilice
- Motorne kose (trimeri) za travu
- Električne makaze za živicu
- Ubodne električne pile
- Produžni kablovi
- Svjetiljke opšte namjene
- Fenovi za kosu
- DVD i Blu-ray plejeri koji se povezuju na televizor
- Plutajuća pomagala za učenje plivanja
- Sunčane naočale i filteri za opštu upotrebu
- Kacige za bicikliste i za korisnike dasaka za rolanje i koturaljki
- Posuđe za kuhanje pod pritiskom

Evropska Komisija je u maju 2006. godine donijela Odluku 2006/502/EZ kojom od država članica zahtijeva da preduzmu mjere kojima treba obezbijediti stavljanje na tržište upaljača koji su sigurni za djecu i zabraniti stavljanje na tržište upaljača koji su privlačni za djecu. U BiH će ovaj propis biti preuzet u obliku Odluke Savjeta ministara BiH, koja je trenutno u fazi izrade. Do stupanja na snagu i početka primjene novog propisa, za upaljače važe zahtjevi iz Zakona o opštoj bezbjednosti proizvoda i iz primjenljivih standarda.

IZDVOJENO

Upaljači

Iz Zakona o opštoj bezbjednosti proizvoda ("Službeni glasnik BiH", broj 102/09) proizilazi da se upaljači smiju staviti na tržište Bosne i Hercegovine samo ako su sigurni. Upaljači se smatraju sigurnim ukoliko ispunjavaju sigurnosne zahtjeve propisane u bosanskohercegovačkom standardu **BAS EN ISO 9994:2009** – Specifikacije o sigurnosti, kojim je preuzet međunarodni standard EN ISO 9994:2006. Ovaj standard postavlja zahtjeve za upaljače kako bi se osigurao razuman stupanj sigurnosti pri uobičajenoj upotrebi ili razumno predvidljivim načinima upotrebe od strane korisnika.

Svi upaljači moraju imati odgovarajuće sigurnosne informacije (upute ili upozorenja/ ili oboje), u obliku teksta ili u obliku sigurnosnih simbola koji bi zamijenili sve postojeće tekstualne upute i upozorenja. Svrha informacija je da korisnika uputi u ispravne načine upotrebe ovog proizvoda.

Simbol „**UPOZORENJE**“

Pozadina: bijelo
 Trokutasti obrub: crno ili crveno
 Grafički simbol: ista boja kao i trokutasti obrub (crno ili crveno)
 Veličina: min. 10 mm

Simbol „**DRŽATI DALJE OD DJECE**“

Pozadina: bijelo
 Kružni obrub i dijagonalna crta: crveno
 Grafički simbol: crno
 Veličina: min. 10 mm

Simbol „**OPREZ, OPASNOST OD POŽARA**“

Pozadina: bijelo
 Trokutasti obrub: crno ili crveno
 Grafički simbol: ista boja kao i trokutasti obrub (crno ili crveno)
 Veličina: min. 10 mm

Simbol „**NIKADA NE IZLAGATI TOPLINI IZNAD 50°C ILI DUGOTRAJNOJ SUNČEVOJ SVJETLOSTI**“

Pozadina: bijelo
 Kružni obrub i dijagonalna crta: crveno
 Grafički simbol: crno
 Veličina: min. 10 mm

IZDVOJENO

Tokom nadzora dječjih hodalica u 2012. godini otkriven je značaj procenat neusklađenosti kod kontrolisanih modela. Posebno skrećemo pažnju da je kod velikog broja hodalica utvrđen veći broj točkića od četiri, kao i nepostojanje odgovarajućih zaustavljača (kočnica) s donje strane rama hodalice, što predstavlja ozbiljan rizik od pada niz stepenice. Uzimajući u obzir navedeno, Agencija za nadzor nad tržištem BiH je pripremila kratko uputstvo za uvoznike i distributere dječjih hodalica u BiH.

Cilj uputstva je da pomogne uvoznicima i distributerima koji stavljaju dječje hodalice na tržište BiH u ispunjavanju njihovih zakonskih obaveza, što bi u konačnom trebalo uticati na uklanjanje nesigurnih hodalica sa tržišta BiH.

U uputstvu su navedeni osnovni zahtjevi, koje je potrebno ispuniti prilikom stavljanja dječjih hodalica na tržište BiH, koji se odnose na sljedeće:

- ◆ sadržaj upozorenja na plastičnoj ambalaži za pakovanje hodalica
- ◆ označavanje dječje hodalice
- ◆ informacije za potrošače na mjestu prodaje
- ◆ sadržaj uputstva za upotrebu i
- ◆ zahtjeve koji se mogu provjeriti vizuelnim putem i koji mogu biti indikacija da li je hodalica bezbjedna za djecu

Uputstvo je dostupno na Internet stranici www.annt.gov.ba

Agencija za nadzor nad tržištem BiH

**Uputstvo
za uvoznike i
distributere
dječjih
hodalica**

februar/veljača 2013. godine

Svim uvoznicima i distributerima, koji stavljaju dječje hodalice na tržište BiH, savjetujemo da osiguraju ispitni izvještaj, izdat od strane akreditovane ili kompetentne laboratorije, kojim se dokazuje da je dječja hodalica usklađena sa bosanskohercegovačkim standardom BAS EN 1273:2010 ili evropskim standardom EN 1273:2005.

Izdavač
Издавач
Nakladnik

Agencija za nadzor nad tržištem Bosne i Hercegovine
Агенција за надзор над тржиштем Босне и Херцеговине

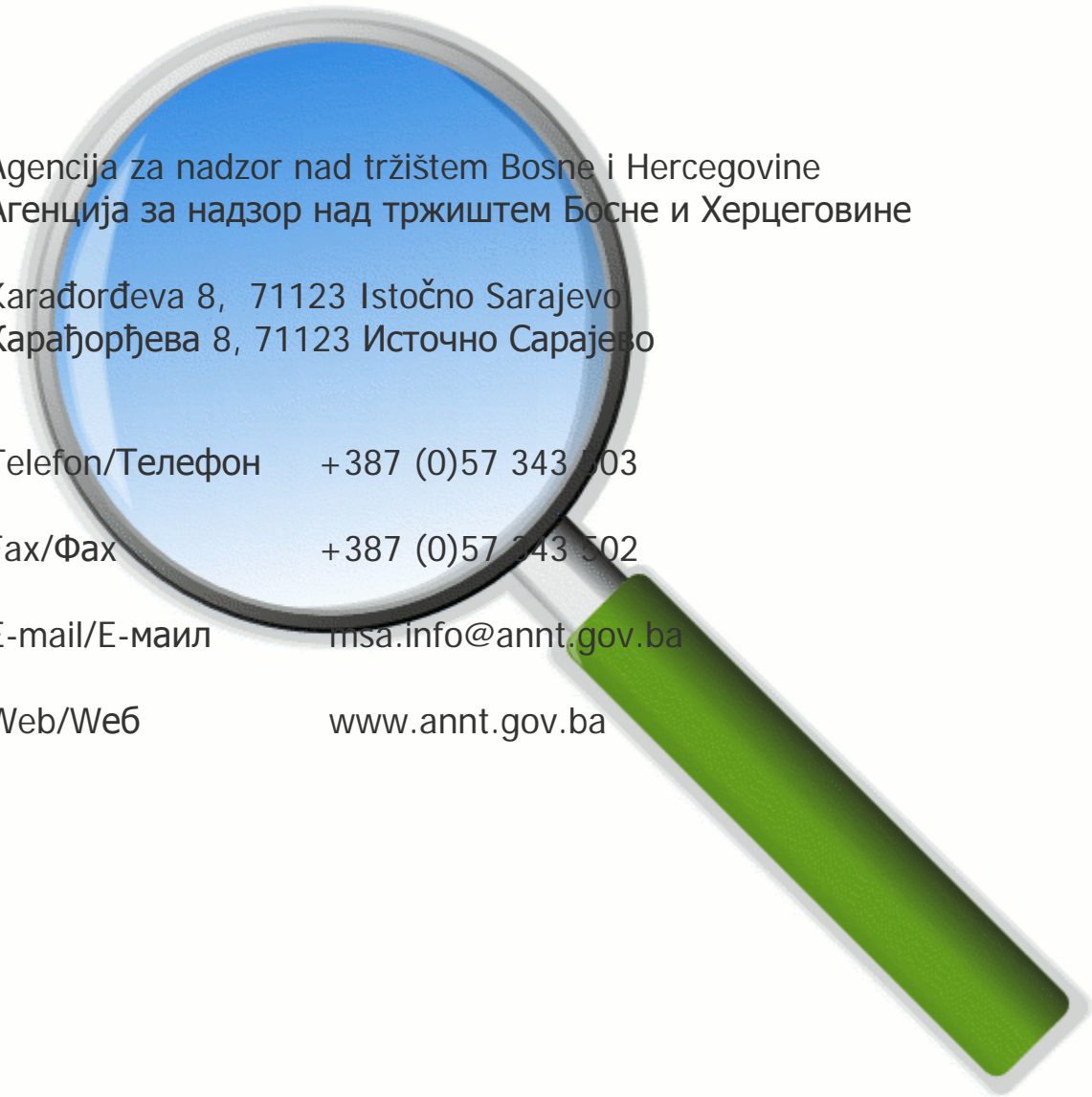
Karađorđeva 8, 71123 Istočno Sarajevo
Карађорђева 8, 71123 Источно Сарајево

Telefon/Телефон +387 (0)57 343 503

Fax/Фах +387 (0)57 343 502

E-mail/Е-маил msa.info@annt.gov.ba

Web/Веб www.annt.gov.ba

PAŽNJA!

NESIGURNI PROIZVODI SE MORAJU PRIJAVITI

Agenciji za nadzor nad tržištem BiH

Agencija za nadzor nad tržištem Bosne i Hercegovine
Karađorđeva 8, 71123 Istočno Sarajevo
Telefon: +387 (0)57 343 503
Faks: +387 (0)57 343 502
E-mail: msa.info@annt.gov.ba
Web: www.annt.gov.ba